

980101-1

Lukáš Jelínek (in: *Lidové noviny* 3. 1. 1998) pod vlajkou „Boření mýtů“ nenápadně – a dokonce možná neuvědoměle – propaguje také „mýtus“, i když jiného typu, než na který se tématicky soustřeďuje. Píše: „Víra, že nás nespasí naše vlastní úsilí, nýbrž vybraný nadprůměrný jedinec, je přece typický příklad provincialismu.“ Právě ono pseudodemokratické spoléhání na „nás“ a na „naše vlastní úsilí“, postavené proti úsilí „nadprůměrných jedinců“, kteří jako by nepatřili mezi „nás průměrné“, je tím nejzhooubnějším „mýtem“ (či lépe: mytologismem), který parazituje na demokratické myšlence rovnosti všech (před zákonem, původně před Bohem). Demokracie, která si nevází svých „nejlepších“ (tj. která se zbavila i všech pozitivních momentů aristokracie), se nutně stává ochlokracií, tedy lidovláda lůzovládou, a to právě na cestě, na které se stále víc prosazuje (postupně klesající) průměr. Právě průměrní občané se nedovedou ubránit před lůzou, před zloději a podvodníky atd. Žádná společnost se zajisté neobejde bez průměru (to se ostatně podává již ze samotného pojetí průměru), ale přežije jen taková společnost, která se dokáže postarat o to, aby se její průměr stále, byť postupně zvyšoval. Už Patočka se, jak známo, při jednom výslechu pokoušel „připovzdělat“ své vyšetřovatele výkladem o povaze Gaussovy křivky: okraje této křivky jsou v dané chvíli nepochybně „nereprezentativní“, ale je mezi nimi obrovský strategický rozdíl co do jejich perspektivnosti. Gaussova křivka totiž nestojí na místě, nýbrž pohybuje se, a to právě vyvolává nutnost se ohlížet po směru jejích posunů a jejího celkového pohybu. Masaryk kdysi řekl, že sama demokracie nás nespasí, že potřebujeme především demokraty. Skutečným demokratem se musí každý stávat, tj. musí jím být vychován, tím se nestává prostě každý, kdo se narodil a dožil se osmnácti (nebo kolika) let a podle zákona může volit. K základním rysům skutečného demokrata náleží schopnost ocenit svoje vlastní kvality a také kvality těch druhých.

(Písek, 980101-1.)